

(החשב מעמוד 7)

חריגה לגמרי. האיש, הכפוף לכאורה למישור המדיני של פארוק קאדומי הפרוסובייטי, מפר בבירה הסנינית הצהרה רשמית, שבה תקף את סוריה כסוכנת הקנוניה הישראלית-אמריקאית. חיסוף אש"ף.

הבגידה הסובייטית

האיש, טאייב מחמוד, בנו של המשורר הפלסטיני הנודע עבד-אלרחים מחמוד, נהנה בפסיגו ממעמד רישמי של שגריר. בהודעתו נרמז בגלוי כי ברית-המועצות היתה שותפה לקנוניה הזדונית נגד העם הפלסטיני. מחמוד ביטא בגלוי את אשר כל פלסטיני חושב בימים אלה בליבו. ברית-המועצות נתנה לדברים להתרחש. היא לא הציגה לישראל אולטימטום. היא לא הנחיתה כוח בכירות. היא לא שלחה סירת כדי לפרוץ את המצור הישראלי על ביירות ולהוציא משם את הפצועים או את המנהיגים. (בעל-ידיכונן יכולים להביא דוגמה היסטורית. לקראת סוף מלחמת-האזרחים הספרדית, כאשר הפאשיסטים כבר כבשו את מרבית הארץ, התרכזו שרידי הרפובליקה הבריחה במאסכת בילבאו. הפאשיסטים הטילו מצור ימי על העיר. הבריטים הודיעו כי אינם מכירים בחוקיות המצור, ושלחו את האונייה הגדולה ביותר של חיל-הים הבריטי, סירת-הקרב הוד, אל תוך הנמל, כדי להוציא משם את המנהיגים.) יהיו מעשיה ומחלקיה של ברית-המועצות מעתה והלאה כאשר יהיו, ואף אם תנקוט פעולת-ראווה כלשהי ברגע האחרון — בקרב העם הפלסטיני, ובמרחב הערבי כולו, היא גמורה. לכל הפחות היא אשמה בעיני הערבים בבגידה צינית. ויש רבים הסבורים כי היתה שותפה פעילה בקנוניה, באמצעות קשריה עם אבונידאל.

אורגיה פוליטית

מעשהו של אבונידאל נשאר, גם בשבוע השלישי, התעלומה המרתקת ביותר את הפלסטינים. מדברים עליו בלי סוף. אבונידאל ציווה להתנקש בחייו של שלמה ארגוב, שגריר ישראל בלונדון. הדבר נעשה ברגע שבו ידע כל העולם כי ממשלת-ישראל מחכה רק לתירוצו כדי לפתוח במיבצע. ההתנקשות בוצעה ממש ברגע הנכון — אחרי שאריאל שרון חזר משיחותיו בוושינגטון, שבהן התקבלו בלי ספק האישור האמריקאי לפלישה הישראלית ללבנון, ותואמו המהלכים המשותפים. על אופיו של האיש ואירגובו ניתן ללמוד מן העובדה שכרגע נוטש בקרב הפלסטינים — כנראה גם בכירות — הוויכוח על זהות הגורם הנסתר שהפעיל את אבונידאל במעשה-הבליעל זה, והזכירו לפחות ארבעה גורמים אפשריים: ● העיראקים. ● הסורים. ● סוכנות-הבינון האמריקאית (סי-איי-אי). ● המוסד הישראלי. לכל אחת מן הגירסות יש מחנה של מאמינים, המסתמכים על

קנוניה ישראלית-סורית

להלן הידיעה של „סוכנות-הידיעות הצרפתית“ על הצהרתו של שגריר אש"ף בפקין בגנות סוריה: פקין, 16 ביוני. — אירגון-השחרור הפלסטיני תקף ביום ד' בהריפות את סוריה, האשים את מיסטר הנשיא הסורי חאפס' אל-אסד ב„קבלת פקדות מידי האמריקאים הישראלים.“ בהודעה שמסר לסוכנות-הידיעות הצרפתית, הדגיש ראש הנציגות הדיפלומטית של אש"ף בסין, מר טאייב מחמוד, כי הוא נמצא במגע תכוף עם בכירות. הוא האשים את סוריה ב„תקיפת סכין בגב הכוחות הפלסטיניים הלבנוניים המתקדמים.“ כאשר נסוגה מפני כוחות-הפלישה הישראליים בלבנון והצליחה להם לכתר את ביירות. „אין אנו רואים תירוצו כלשהו המתקבל על הדעת, שניתן להביאו כדי להצדיק החלטה זו של סוריה.“ הצהיר מר טאייב, חבר המועצה המהפכנית של פת"ח (הגוף העליון של האירגון). לפי מר טאייב, הכוחות הסוריים בכירות דוחים את הפסקת-האש שהוכרזה עלי-ידי דמשק, ורוצים להיחשב מעתה כחלק בלתי-נפרד של הכוחות הפלסטיניים ללבנוניים. הם הבטיחו ביום השלישי ליוז"ר אש"ף, יאסר ערפאת, „להשתתף במאבק עד הניצחון.“ המישרר הסורי, הוסיף מר טאייב, הוכיח בעליל כי הוא מקבל את פקודותיו מן האמריקאים והישראלים — אם מתוך פחדנות, אם מתוך בגדנות. ראש הנציגות של אש"ף בסין, שנפגש הלילה עם סגן שר-החוץ הסניני, מר וון יוהאן, קבע כי תירוצי התעמולה הסורית בקשר להפסקת-האש הם „מגוחכים.“ לדבריו, הוכח קיומה של קנוניה משותפת של סוריה וישראל. מר טאייב הזכיר כי „הסורים ניסו לתקוף את המהפכה הפלסטינית ב-1976, במיבצע שבו תמכו הישראלים מן הצד.“ נציג אש"ף קבע כי התנהגות המישרר של הנשיא אסד הביאה להיעלמה של „חזית העמידה האיתנה“, שכללה את סוריה, תימן הדרומית, אלג'יריה, לוב ואש"ף.

בימי עבודתו שם למד אריבנא לשנוא את סעודיה ואת הפעודים, שינאה לזהות שהיתה לה השפעה רבה על דרכו בעתיד. כי ההנהגה הרישמית של אש"ף, בראשות יאסר ערפאת, קשורה בסעודיה מאוד. סעודיה היא המממנת את אש"ף. היא התומכת בערפאת. היא — אולי היחידה שבין כל המדינות הערביות — מעוניינת באמת בהקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. המניע העיקרי שלה לכך הוא שביעדר מדינה כזאת, יהיו הפלסטינים בכל העולם לתנועה מהפכנית, שתפיל את המישורים השמרניים במיפדן הפרסי ובכל אתר ואתר. אבונידאל הוא בעל כישרונות אירגוניים, ונשלח על-ידי תנועת פת"ח לבגדאד. שם בגד בשולחיו, פרש מפת"ח הקים אירגון משלו, הקרוי גם הוא פת"ח (בתוספת סימביוזי: „המיפקדה המהפכנית“) והמוציא עיתון הקרוי, כעיתון של פת"ח האמיתית, פלסטין אל-חורה („פלסטין המהפכנית“).

היתה זאת סוכנות עיראקית מובהקת. עיראק היתה אז רדיקלית, והיא לחמה בסעודיה ובהנהגת אש"ף. אבונידאל היה המכשיר לסילוק השבונותיה עם אויביה, ובעיקר לרציחת אנשי-אש"ף מתונים. שהסיפו לשלום עם ישראל. (ידידי סעיד חאמאמי, אחד הנרצחים, היה קרוב-רחוק של אבר גידאל. זה הכחיש שהיתה לו יד ברצח, וטען כי מעשה זה בוצע על-ידי סוכנים עיראקיים ישרים.)

אולם בגדאד שינתה את עמדתה, ביגלל החלטה לצאת למלחמה באיראן, התקרבה לסעודיה ולירדן. בוועידת-הפיסגה בבגדאד, בנובמבר 1978, אחרי קמפי דילוויד, הסכימה עיראק להחלטה שהתקבלה פה-אחד (תוך הסתייגות לובית), המצדדת למעשה בשלום עם ישראל תמורת נסיגתה לקו ה-4 ביוני והקמת מדינה פלסטינית. אבונידאל הבין כי מקורות-הסיוע שלו עלולים להתייבש, ועל כן חיפש ומצא דרך לדמשק, שקיבלה לידיה את שרביט הרדיקליות. אך הוא לא ניתק את יחסיו עם עיראק. למרות המאבק הקיצוני הנוטש בין דמשק ובגדאד בכל התחומים, הצליח אבונידאל להישאר בסדר עם שני הצדדים.

בעת ביצוע ההתנקשות בלונדון ישב אבונידאל בבגדאד. לכן סבורים פלסטינים רבים כי ההתנקשות בוצעה כפקודת עיראק, שנחלטה זה עתה תכופה מוחצת מידי הצבא האיראני, ושחששה שמא עומדים האיראנים לפרוש לארצה.

לא כן, הפלישה הישראלית ללבנון, שהומנה על-ידי ההתנקשות בלונדון, נתנה לעיראק את התירוצ המצויין להכריז על הפסקת-אש חד-צדדית, ואיפשרה גם לאיראן לוותר על הפלישה לעיראק, שהיא מעבר לכוחותיה. שני הצדדים הכריזו על כוונתם לעזור במלחמה נגד ישראל. מבחינתן, באה ההתנקשות בדיוק ברגע הנכון.

סוריה - המרויחה העיקרית?

הגירסה שסוריה היא שהורתה לאבונידאל לבצע את המעשה הפרובוקטיבי חוקה מאוד. שהרי הסורים הם שדחפו כל העת להפרת הפסקת-האש, ושביקשו לדחוף את ערפאת למלחמה.

אם תסתיים מילחמה זו בהשמדת אש"ף שבהנהגת ערפאת, וב"העברת כל אש"ף לדמשק, תהיה סוריה המרויחה העיקרית מהמלחמה, למרות התכופה שזה בשדה-הקרב.

היה לסוריה אינטרס נוסף, מוחשי מאוד. רבות דובר בישראל על מצבורי-הנשק העצומים, כביכול, של אש"ף, שנתפסו בזמן המיבצע. על אף ההגזמה הרבה שבסיפורים אלה, שנועדו להצדקת המלחמה, יש בהם גרעין של אמת.

אש"ף קנה במשך הזמן כמויות גדולות של נשק, וגם נשק כבד. בין השאר רכש טנקים סובייטיים. הם היו מיושנים, מדגם טי-34, ומגוחך היה להעלות על הדעת שיעמדו מול השריון הישראלי המעולה, המתוחכם והמנוסה.

האמת היא — כך טוענים הפלסטינים — כי נשק זה לא נועד אף פעם למלחמה בישראל. מעולם לא היתה לפלסטינים האשלייה כי יוכלו לעמוד מול המכונה הצבאית האדירה של צה"ל. אך הם סברו כי הנשק הוא די יעיל נגד הצבא הלבנוני (הנוצרי) והסורים, ונועד להרתיע אותם מלפגוע במיני-מדינה הפלסטינית בדרום-לבנון.

הנשק היווה איום על ההגמוניה הסורית — ועל כן היה לסורים עניין חיוני בהשמדת הנשק הזה. לכן היה זה סבור, בהתאם לאינטרס הסורי, להזמין את צה"ל לפגוש ללבנון ולהשמיר את מצבורי הנשק של אש"ף. הסורים לא העלו על דעתם, לפי גירסה זו, שצה"ל יעז לנעות גם עליהם. הם פמכו על כוח"ההרתעה של בריתם עם הסובייטים. הם לא הכירו את ארץ שרון.

יש רק עובדה אחת המהלישה נגד טיעון בגד סוריה. האינטרס הסורי היה קיים, אך הוא לא היה דחוף. אילו פעל אבונידאל בשליחות סורית, לא היה צריך להזדוין כל-כך בביצוע הפעולה במועד מסוים, בתנאים נחותים, תוך הקרבת קרובו. גם האינטרס הסובייטי מוטל בספק. אמנם היתה מוסקחה מעוניינת בחיסול ההנהגה של ערפאת ובהשלטת אנשים מבני-חסתה באש"ף, אך הסובייטים היו צריכים לדעת

מדיטים פלסטיניים ליד צידון, תודות לגנרל שרון...

עובדות ונתונים. כפי שאמר לי פלסטיני בכיר: „זוהי אורגיה פודיפית. אראפשר לדעת מי בדיוק שכב עם מי ומתי.“ העובדות הידועות לפלסטינים יוצרות תמונה בעלת השלכות בכיוונים שונים. העיקר: אין ספק שאבונידאל קיבל ממישהו הוראה בהזדויה ביותר. על כך מעיד אופי הפעולה.

לא היתה זאת פעולה שהוכנה זמן רב מראש, על פי השיטות המקובלות. לא הובאו ללונדון, בעוד מועד, אנשים מאומנים, מיקצועיים. לא הוכנו כראוי דרכי הנסיגה והבריחה. ולראייה: לא רק המתנקשים עצמם, אלא גם שותפיהם נתפסו תוך שעות מעטות על-ידי המישרה הבריטית.

העובדה המרתקת ביותר היא זו: אחד העצורים הוא מרוואן אדיבנא, כך-אחיו של אבונידאל עצמו.

האיש אינו טרוריסט מיקצועי. דודו שלח אותו על-חשבון האירגון לאנגליה כדי ללמוד, וכדי להצדיק זאת ניתן לו מעמד של לוחם. אך לא היה לו נסיון כלשהו בביצוע פעולה כזאת, ולא היה עולה על דעת דודו לשלחו למשימה כזאת. אילו היתה לו בריה, המסקנה: הוא נדרש על-ידי אדוניו לבצע את הפעולה בדחיפות עליונה, והדבר היה כה חשוב ובהול עד שנאלץ להשתמש באנשים שהיו בשטח, וביניהם קרובו.

מי היה מעוניין באותו רגע בפעולה כה דחופה? צברי אל-בנא, המכונה אבונידאל („אבי המאבק“), הוא פועל פשוט מיפו. הוא גמר רק בית-ספר יסודי. הוא היה פועל בסעודיה, ולמד חשמלאות. סעודיה היא מדינה מעמדית, ופועל-כפיים הוא הייצור הנמוך ביותר בסולם החברתי בה. קל וחומר כשהוא זר, פלסטיני.